

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director: C. G. DISSESCU

Prm-Redactor: SILIU RĂDULESCU

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RADULESCU
REDACTOR ADMINISTRATOR

C. Bălescu, — *Creditorii ipotecari și exproprierea silită imobiliară sub procedura falimentului*,

Simion Hârnea, — *Codul Siltic și obștiile de moșneni, Jurisprudența Română*. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, s. II*, — Abuz de încredere. — Prejudețiu. — Repararea posterioară de infractor. — Apel corecțional. — Raport.

(Herman Foss cu Minist. Public).

Judecătoria Ocol Năruja-Putna, — Obștie de moșneni. — Modificare și complectare. — Obiceiul pământului.

(Obștia de moșneni Năruja).

Creditorii ipotecari și expropriațiunea silită imobiliară sub procedura falimentului

Art. 810 cod. com. pune principiul „că nici un creditor” nu va putea proceda la exproprierea silită a imobilelor, după declararea falimentului; se poate adresa însă judecătorului-sindic care e dator în termen de 30 zile să provoace vânzarea cu formele vânzării bunurilor minorilor. Cererea de vânzare către Tribunalul civil competent, spune citatul articol în aliniatul următor, va fi făcută după expirarea termenului prevăzut de art. 803 cod. com., adică 10 zile după ce hotărârea pronunțată asupra contestațiilor la verificare a rămas definitivă.

Citit în mod izolat, art. 810 lasă să se înțeleagă -- nefăcând nici o rezervă, — că regimul expropriațiunii silită imobiliare, este unic și se aplică tuturor creditorilor, chiar celor privilegiați și ipotecari, din moment ce executarea nu fusese deja începută înainte de declarare (o executare se socotește începută, după majoritatea doctrinei și jurisprudenței, din momentul transcrierii comandamentului). Totuși nu se poate scăpa din vedere, contradicțiunea vădită ce există între ambele aliniate ale art. 810, în ce privește termenul în care judecătorul-sindic va proceda la vânzare: pe de o parte 30 zile dela cererea creditorului, pe de altă parte, după judecarea definitivă a contestațiilor la verificare, situațiune ce poate întârzia în falimente importante, chiar ani de zile.

Pentru lămurirea atât a contradicțiunii vizibile amintite, cât și a sensului propriu zis al art. 810 este necesar a se cerceta chestiunea în dreptul comparat, și în special în dreptul italian, precum și în raport cu celelalte texte ale codului și cu re-

formele succesive ale materiei falimentului în legislația românească.

Comparând textul original italian (art. 800 cod. com.) cu cel românesc se constată următoarele deosebiri:

1. Textul italian cuprinde în primul aliniat cuvintele „chiar dacă ei (creditorii) ar avea privilegiu sau ipotecă asupra imobilelor” cuvinte ce au fost suprimate în codul român;

2. Cuvintele „în termen de 30 de zile dela cererea ce-i va face creditorul interesat”, au fost introduse în textul român, fără ca ele să se găsească în articolul italian;

3. Textul italian mai cuprinde încă două ultime aliniate, privitoare la posibilitatea și modalitățile unei vânzări voluntare, aliniate ce nu au fost reproduse în articolul român.

Rezultă deci că o chestiune care în codul italian este categorică și fără posibilitate de controverse, și anume că un creditor ipotecar, nu poate începe o executare silită imobiliară în timpul falimentului (dispozițiune concordantă cu principiul din art. 717, (699 italian) — care fixează caracterul de procedură colectivă, prin suprimarea dreptului creditorilor de a face acțiuni sau a executa în mod individual, și cu acel din art. 770 (760 italian) care supune regimului verificării pe toți creditorii, chiar privilegiați și ipotecari), această chestiune apare obscură în codul român, prin felul de redactare și modificările aduse textului.

Doctrina românească nu a relevat dificultatea. De aceea este necesar a se urmări în debaterile parlamentare ale timpului, care a fost preocuparea legiuitorului român, atunci când a găsit utilă modificarea textului italian.

Iată rezultatul cercetărilor:

În prima redacțiune a art. 810 (fost 813) în codul comercial din 1887, textul italian era reprodus identic, având următorul cuprins:

„Dela data sentinței declarative de faliment, nici un creditor nu va putea proceda la exproprierea silită a imobilelor, chiar dacă ar avea asupra lor, un drept de privilegiu sau ipotecă; sindicul este dator, să provoace vânzarea lor cu formele stabilite pentru vânzarea bunurilor de minori.

„Cererea de vânzare va fi făcută către Trib. civil competent îndată după expirarea termenului prevăzut de art. 806 (actualul art. 803).

„Dacă la prima licitație nu se prezintă concu-

renți, judecătorul comisar va putea după cererea sindicului și cu consimțământul delegațiunii creditorilor și al creditorilor ipotecari, să permită vânzarea de bună voie când ea ar prezenta un folos învederat. Actul de vânzare trebuie să fie omologat de Tribunalul civil“.

Cu ocazia reformei dela 1895, textul art. 810 a fost modificat nu mai puțin de trei ori.

a) O primă modificare în proiectul guvernului;

b) O a doua modificare în amendamentul propus în Senat de N. Garoflid (este de remarcă că după propria sa mărturisire, d. Garoflid nu făcea decât să propună o serie de modificări de texte cari emanau direct chiar dela ministrul Justiției de atunci Al. Marghiloman).

Articolul cu amendamentul Garoflid, avea următoarea cuprindere:

„Dela data sentinței declarative de faliment, nici un creditor nu va putea proceda la exproprierea silită a imobilelor, chiar dacă ar avea asupra lor un drept de privilegiu sau ipotecă; sindicul însă este dator să provoace vânzarea lor, cu formele stabilite pentru vânzarea bunurilor de minori.“

„Cererea de vânzare va fi făcută către Tribunalul civil competent îndată după expirarea termenului indicat de art. 805“.

c) În sfârșit a treia modificare ce a dus la redacțiunea actuală a art. 810 a fost propusă pe cale de amendament, tot în Senat, de B. Brătianu.

Amendamentul Brătianu este desigur cel mai important, pentru că el manifestă o preocupare vădită de a face să se adopte un nou sistem de către legiuitorul român, ceea ce rezultă în special din faptul că modificarea art. 810 a fost pusă în legătură cu modificarea altor texte de lege.

În adevăr, încă dela discutarea art. 805, senatorul B. Brătianu, propusese un amendament, — ce a fost admis, — de a se introduce cuvintele „fără prejudiciul dreptului de urmărire al creditorului având amanet, privilegiu sau ipotecă“, cuvinte cari nu există în textul corelativ din codul italian; în acelaș timp, pentru a face să apară concordanța de texte, anunța după atunci că la discutarea art. 810 va trebui neapărat să se suprimă cuvintele „chiar dacă ar avea asupra lor un drept de privilegiu sau ipotecă“ ceea ce s'a și făcut.

B. Brătianu și-a expus sistemul său cu acest privilegiu. Din nenorocire, expunerea n'a fost înregistrată, pentru considerațiunea. . . „nu s'a auzit“ (mențiunea stenografului) așa încât interpretarea noilor texte și a inovațiunii introduse de legiuitorul român nu poate fi degajată decât pe cale de simple deducțiuni, ținându-se seama și de dreptul comparat.

În dreptul comparat există cu privire la drepturile creditorilor privilegiați și ipotecari, — chestiune ce ne preocupă, — două sisteme bine caracterizate:

A) *Sistemul german* (și legiuirile derivate; ungară, olandeză, japoneză, argentineană, chiliană, norvegiană, engleză) cari nu limitează în tot timpul procedurii concursului, dreptul de a executa al creditorilor având o garanție reală, purtând asupra unor anumite bunuri;

B) *Sistemul francez*, care dimpotrivă oprește din

momentul constituirei uniunii orice fel de executare a creditorilor privilegiați și ipotecari, sistem admis și generalizat de codul italian în sensul că prohibițiunea începe chiar dela data sentinței declarative.

Sunt și sisteme intermediare: legea daneză, elvețiană, codul spaniol.

Este interesant a se urmări tendințele moderne ale legislațiunilor în această privință:

Un caz tipic ni-l oferă legea portugheză, care urmând la început sistemul german, a adoptat în urmă sistemul italian al echivalării pozițiunii tuturor creditorilor în procedura falimentară. „Experiența, — se spune în expunerea de motive, — a demonstrat că în acel sistem (german) se multiplicau procedurile de lichidare și plată a datorilor la diverse instanțe, cu grave dificultăți pentru administrație, cu enorme sporiri de speze pentru măsă și cu o periculoasă încetinire a mersului falimentelor“.

În noul proiect italian, creditorii privilegiați și ipotecari pot proceda la o executare silită imobiliară numai în caz de neglijență sau întârziere a curatorului (dispozițiune criticată de Bonelli în tratatul său „Del fallimento“ t. II. No. 651, pentru considerațiunea că se găsesc în organismul falimentar mijloacele necesare și suficiente pentru a suplea neglijența sau întârzierea curatorului); în afară de acest caz, situațiunea tuturor creditorilor este egală în tot timpul procedurii falimentului, chiar și a acelor ce și-au transcris anterior comandamentul (suprimarea distincțiunii făcută de art. 811).

Revenind la amendamentul Brătianu, se pare că în intențiunea sa, — contrariu noilor tendinți în legislație, — a fost de a se face să se adopte sistemul german, ceea ce rezultă din modificarea simultană și concordantă a art. 805 și 810.

Totuși textele astfel modificate sunt departe de a fi clare și categorice. Fără a mai vorbi de contradicțiunea deja amintită în ce privește termenul din art. 810, trebuie remarcat că nici art. 805 modificat nu poate avea un sens plauzibil (acest mod de a modifica o legislație și care din nenorocire rezultă dese ori din lucrările Corpurilor noastre legiuitoare, l-ași putea califica drept barbar, întrucât atunci când este vorba de schimbarea unei concepții și nu a unor simple modalități de detaliu, adăogarea câtorva cuvinte într'un text redactat într'un mod rațional, după o normă diferită, și după o altă unitate de concepție, nu poate decât să ducă la consecințe absurde și situațiuni contradictorii).

Art. 805 român, presupune că procedura falimentului a ajuns în stadiul lichidării, și că vânzarea se suspendă pentru că a intervenit o propunere de concordat.

Această suspendare, spune mai departe art. 805, nu poate prejudicia „dreptul de urmărire al creditorilor, având amanet, privilegiu sau ipotecă“.

O primă inconsecvență rezultă din însăși înglobarea la un loc cu ceilalți creditori, a creditorilor gagiști, cari precum se știe, au o situațiune cu totul aparte în procedura falimentului, situațiune organizată de art. 782 cod. com. (complectată ulterior cu dispozițiunea art. 482 cod. com. modifi-

cat cu legea din 15 Iunie 1906), adică consfințind dreptul de a vinde gajul în orice stadiu al falimentului, trecând peste procedura concursului, cu anumite rezerve.

Dar în afară de aceasta, singura interpretare rațională nu poate fi decât aceea că, un creditor privilegiat sau ipotecar ar putea proceda la vânzare cu toată existența unei propuneri de concordat, însă numai în perioada lichidării și conformându-se art. 810, adică invitând la aceasta pe judecătorul-sindic.

Cu alte vorbe, judecătorul-sindic, fiind sesizat în perioada lichidării de un creditor privilegiat sau ipotecar, de a scoate în vânzare imobilul, nu poate amâna cererea sa de vânzare, pentru considerațiunea că ar fi intervenit o propunere de concordat („în acest interval”, traducere puțin corectă a expresiunii „frattanto”).

La aceasta s'ar reduce toată inovația legiuitorului român, astfel cum ar rezulta din interpretarea textelor art. 803 și 810, chiar dacă alta ar fi fost intențiunea sa.

Cu atât mai puțin s'ar putea admite sistemul german, cu cât au rămas nemodificate: art. 717 (suspendarea acțiunilor și executărilor individuale ale creditorilor, fără nici un fel de distincțiune), art. 770 (obligativitate de declarațiune a tuturor creanțelor, chiar privilegiate și ipotecare; în vederea verificării, cu aplicațiunea art. 780 — verificare tardivă — în caz de nedeclarare în termen a dreptului de preferință) și art. 786—789 (regimul creditorilor ipotecari în procedura falimentului, care concordă cu sistemul adoptat de dreptul italian).

În ce privește art. 839 (moratoriul post-falimantar) nu se poate trage nici o consecință, din faptul că creditorii cu garanții reale își păstrează drepturile lor, întrucât moratoriul echivalează cu o „suspendare a procedurii comerciale a falimentului” (art. 834 al. 1; 837 al. ultim; 838: „lichidațiune voluntară”).

C. Bălescu

Doctor în Drept, Avocat

Codul Silvic și Obștiile de Moșneni

Modalitatea înscrierii în registru a urmașilor moșnenilor prin interpretarea art. 39 al. III c. s, în legătură cu obiceiul local vrâncenesc,

A trecut mai mult de un an de când, deschisă fiind în coloanele „Dreptului” chestiunea regimului juridic a obștiilor de moșneni din Vrancea, ceream ca prin modificările ce se proiectase a se face codului silvic, — printre altele, — să se clarifice precis și procedura de urmat pentru înscrierea pe tabelă a urmașilor obștenilor, urmași cari au devenit cetățeni în obștie, în urmă, după constituirea tablei de drepturi. Dar proiectul modificator nu a venit și chestiunea, — cel puțin pentru unii, — a rămas nelimpzită.

Ulterior însă, d. avocat I. D. Neagu-Negrilești, vine cu un articol în această privință¹⁾ și prin în-lănțuirea ce face mai multor texte din codul silvic,

cum și o largă interpretare dată art. 39 c. silvic își formează opinia că succesorii moșnenilor pot cere, pe baza aliniatului III de sub art. 39, printr-o simplă petiție adresată judecătorului respectiv înscrierea „proprio-nomine” pe tabelă, în locul autorilor lor decedați, — părere care de altfel fusese stabilită prin jurisprudențe de unele instanțe judecătorești.

Într'adevăr, din modul în care a fost redactat art. 39 al. III c. silvic se evidențiază intențiunea legiuitorului că tabela de stabilirea drepturilor în obștie odată întocmită în mod definitiv, prin filiera celor două grade de jurisdicțiune: comisiunea specială prevăzută de art. 29 c. silvic și tribunalul ca instanță de apel, — urmașii celor înscriși pot să uzeze de calea procedurii grațioase, cerând judelei de ocol respectiv să opereze schimbările drepturilor autorilor decedați, pe numele lor.

Această procedură sumară, pe care d. consilier Corneliu Botez o numește cu drept cuvânt „o creațiunea ingenioasă a jurisprudenței, stabilită de unele judecătorești, care nu contrazice economia legii”, nu tinde la crearea de drepturi noi în ceată, ci numai la strămutarea celor existente de pe numele autorilor dispăruți din comunitate prin: moarte, vânzare, donație, etc. pe numele urmașilor respectivi.

Prin urmare acești moștenitori nu trebuie să mai uzeze de calea acțiunilor ordinare la tribunal, — cum s'a obișnuit până acum în Vrancea, — cale care potrivit art. 35 al. III c. silvic este rezervată numai celor omiși la constituirea cetei, cum și a celor ce pretind drepturi mai mari de cât cele cu cari au fost înscriși. Succesorii urmează dar ca să se adreseze judecătoriei pentru operațiunea schimbării drepturilor în sensul art. 39 al. III.

Aceasta este regula generală pe care legiuitorul ne place a crede că a avut-o în vedere la întocmirea codului silvic.

Să revenim însă la cazul special din Vrancea.

În această regiune, după cum am arătat și altă dată, — stăpânirea munților se face potrivit unor obiceiuri vechi ale pământului, înrădăcinate adânc în mîntea și înima locuitorilor de aici și pe care le păstrează cu respect de lege din timpuri imemorabile nouă. Despre acest fapt, oricine se poate încredința atunci când, venind prin platurile Vrancei, va cerceta cât de puțin situațiunea.

Obiceiul pământului de aici, simplificând chestiunea complicată a moștenirii pe stirpe și aproape irealizabilă în cazul obștiilor de moșneni, a căror origină nu se distinge din negura timpurilor apuse, hotărăște că dreptul în ceată să dobândește nu prin moartea autorului, ci prin faptul nașterii persoanei din părinți de baștină, și care durează atât timp cât trăește titularul și locuiește în comună, căci odată cu moartea sa, dreptul dispore în devălmășie. La folosința acestui drept, — care este egal pentru toți: bărbat și femeie, fără deosebire, — fiecare intră dela majoritate, adică de atunci de când se găsește în măsură a-l exercita. În felul acesta, au drept în munte toți: atât fiul cât și tatăl, dacă acesta trăește și se folosesc deopotrivă, fără nici o stinghereală.

Comisiunea silvică din 1910 de pe lângă judecă-

toria Năruja, care a lucrat la constituirea celor 47 obștii din Vrancea, a adoptat în totul prin deciziunile ce a pronunțat, obiceiul pământului, întocmind tabelele de drepturi potrivit acestui obicei.

Că a lucrat bine și în perfectă legalitate nu mai rămâne nic o urmă de îndoială atât timp cât Înalta Curte de Casație dându-i-se mai târziu posibilitatea a se pronunța în cauză cu obștia Palten (Secția II, dec. 288 din 1922 „Cur. Jud.” 5 din 1925) a recunoscut valabilitatea obiceiului local, pe considerațiunea că în materie de stabilirea drepturilor de proprietate ale moșnenilor codevălmași, dreptul comun este suspendat de însuși legiuitorul prin art. 31 c. silvic., după care comisiunea silvică are cele mai întinse drepturi de investigațiune putându-se conduce chiar și de obiceiurile locale. „Că prin urmare, — spune suprema instanță, — chiar din termenii legii rezultă că obiceiurile locului sunt obligatorii pentru stabilirea drepturilor de proprietate, fără a se distinge dacă ele sunt sau nu conforme dreptului civil comun”.

În această privință țin să menționez și decizia No. 184 din 1913 Cas. II („Jurispr. Rom.” pag. 624) prin care se arată că obiceiurile locului impunându-se moșnenilor potrivit art. 31 c. silvic. atunci când instanța de fond constată că locuitorii nu păstrează dreptul lor de folosință asupra unui munte de cât cu condițiunea de a locui în comună, nu mai este nevoie a se admite unui locuitor cererea de a dovedi că are și el dreptul ce i se cuvine dela autorul său, întru cât este dovedit că el nu mai stă în acea comună.

Și acum, dobânditorii ulteriori de drepturi după ce decizia și tabela de constituire au rămas definitive, pot veni înaintea judeului de ocol să ceară înscrierea conform art. 39 al. III c. silvic. cu câte un drept egal în ceată, potrivit obiceiului consfințit prin decizie?

Mai întâi, dreptul civil fiind întocmit prin obiceiul pământului, pentru dobândirea dreptului de proprietate în munte, urmașii nu mai vin la succesiunea tatălui, căci potrivit tradiției, acest drept îl au prin faptul nașterii și se folosesc dela majoritate. Dar nu toți cari s'au născut în comuna cetei devin părtași în munte, ci numai acei ce s'au născut din părinți de baștină, adică din acei părinți cari sunt trecuți și ei cu drept în obștie. Prin urmare, dreptul fiului e strâns legat de acelu al tatălui, pe care dacă nu-l succede în sensul legii noastre civile, totuși nu se poate desprinde de el. Așa dar, urmașul moștenește numai calitatea de obștean dela autor, — și aceasta numai în lunie dreaptă, coboritoare, — căci dreptul de proprietate asupra bunului comun îl are prin faptul nașterii sale.

De sigur că, în asemenea situație, acest soi de urmași, pot veni și ei ca și ceilalți, cu cerere înaintea judecătorului de ocol, pentru ca în baza art. 39 al. III c. silvic. și potrivit obiceiului strămoșesc, recunoscut de decizie, să ceară înscrierea cu câte un drept egal în obștie, alături de părinții lor, dacă trăiesc, sau în locul lor dacă aceștia au decedat. Nu li se pot cere în nici un caz să urmeze calea acțiunii ordinare la tribunal, căci ori cât de largă interpretare s'ar da art. 35 c. silvic. rezultă că această

cale legiuitorul a rezervat-o numai orășilor de orice fel și urmașilor acestora, iar nu și fiilor de ceată a căror autori se găsesc deja cu drepturi stabilite în obștie.

Unii ar mai putea susține că legea silvică a îngăduit aplicarea obiceiurilor locale numai atunci cu ocazia stabilirii drepturilor în devălmășie, când comisiunea silvică, pentru a putea lucra la constituirea tabelii de drepturi, trebuia să apeleze la orice mijloace de probațiune, însă odată aceste drepturi definitiv stabilite, rămâne ca ulterior, să se respecte numai regulile generale de succesiune prevăzute de codul civil.

Acest mod de interpretare socotim că este cu totul greșit, iar aplicarea lui ar duce la situațiuni inadmisibile.

Mai întâi, art. 31 arată că comisiunea poate face orice investigațiuni, cercetând orice fel de acte, martori, etc. cu privire la obiceiurile locale, la drepturile și posesiunea obștenilor în munte, — de unde rezultă că aceste obiceiuri nu pot fi luate numai ca un simplu soi de probă pentru dovedirea drepturilor în devălmășie, ci ele trebuiesc stabilite prin decizie de comisiune, în toată claritatea lor, odată cu drepturile de proprietate a cetei. Și deci aceste obiceiuri odată admise prin deciziile de constituire, nu mai pot fi înlăturate apoi ca inaplicabile.

Am zis că interpretarea de a înlătura acum obiceiul pământului duce la situațiuni inadmisibile. Țin să citez un singur caz care va adevăra cu prisosință acest lucru:

În 1910, când s'a lucrat la stabilirea drepturilor în obștie, un oarecare X se găsea în viață cu 5 feciori, dintre cari doi erau majori, iar restul minori. Comisiunea silvică sigur că, potrivit obiceiului vechiu pe care l-a avut în vedere atunci, a înscris în tabelă cu câte un drept egal atât pe tatăl cât și pe cei doi fii ai săi majori. Dacă acum înlăturăm obiceiul locului, vedem că cei trei fii cari la constituirea tabelii se găseau minori, nu vor putea reclama de cât cota parte din dreptul tatălui lor, care pentru ei va fi de $\frac{1}{5}$, pe când cei doi cari au avut norocul să fie atunci majori vor avea câte un drept întreg cu care au fost înscrise personal pe tabelă, plus câte $\frac{1}{5}$ drept succesoral de la tatăl lor.

Iată dar ce fel de situațiune se crează acestor moșneni, când fiii unei aceleiași persoane vor avea drepturi cu totul diferite în ceată, cei mai mari fiind privilegiați numai prin simpla întâmplare că se găseau majori la constituirea tabelii. Și cazuri de acestea sunt foarte multe în fiecare obștie de aici.

Prin urmare, nu mai rămâne — socotesc — nici o îndoială că acest fel de interpretare nu-și poate avea întru nimic aplicațiunea în cazul special pe care îl tratăm, rămânând ca locuitorii de aici să uzeze și de acum înainte de obiceiurile străvechi pe care vrânceanul i-a plăcut să le păstreze cu sfințenie adâncă împreună cu alte tradițiuni strămoșești.

Urmașii moșnenilor rămân deci ca să intre legal în ceată pe calea procedurii grațioase din art. 39 al. III c. silvic. combinat cu art. 104 pr. civ. texte cari neapărat trebuiesc puse în concordanță cu o-

bicejul local, acolo unde el a fost consfințit de decizia de constituire a obștiei pe baza art. 31 c. silvic. Decizie care a rămas definitivă, constituind astfel o autoritate de lucru judecat²⁾.

În felul acesta tranșată chestiunea, se pune definitiv capăt ori căror controverse create în această privință cu acțiunile la Tribunalul Putna. Această instanță a început și ea dela o vreme a-și declina competența, trimițând judecătoreii cererile obștenilor pentru a fi rezolvite pe calea art. 59 al. III c. silvic.

Ceiace rămâne a se clarifica printr-o eventuală legă de modificare a codului silvic, — dacă aceasta va mai veni, — este situația acelor obștii cari prin sentința dată în apel, obiceiul locului a fost înlăturat ca inaplicabil în drept, fără a se rectifica tabela întocmită de comisiune potrivit obiceiului, așa după cum am arătat prin articolul din „Dreptul” No. 33 din 1926, pag. 261.

Simion Hârnea

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 27 Iunie 1927

Președinția D-lui M. Balș, consilier

Hermina Fuss cu Ministerul Public

ABUZ DE ÎNCREDERE, — PREJUDICIU, — REPARAREA POFTEJOSĂ DE CĂTRE INFRACTOR, — DACĂ FACE SĂ ÎNCETEZE DELICTUL, — ART. 322 ȘI 323 COD. PENAL.

APEL CORECȚIONAL, — RAPORTUL FĂCUT ÎN CAUZĂ, — DACĂ ESTE NEVOE CA ÎN DECIZIA CURȚEI DE APEL SĂ SE SPECIFICE ANUME OĂ S'A CITIT ACEST RAPORT, — ART. 204 ȘI 205 PROCEDURA PENALĂ.

1. Cu toate că prejudiciul sau posibilitatea de prejudiciu formează un element constitutiv al delictului de abuz de încredere, totuși faptul de a se fi achitat ulterior de infractor paguba cauzată nu poate face să înceteze delictul, din moment ce este constatată că prejudiciul a existat pentru partea lezată în momentul ce s'a săvârșit faptul și deci s'a consumat infracțiunea.

2. Raportul cerut de art. 204 proc. penală pentru judecarea apelurilor în materie corecțională, fiind un act al dosarului, urmează că din moment ce în deciziunea Curții de Apel se constată că după ce s'a făcut apelul părților s'au citit actele și lucrările dosarului, rezultă implicit că a fost citit și

1) «Regimul juridic al obștiilor de moșneni». Dreptul No. 35/926.

2) D-l judecător de ședință Aurel V. Sava dela Trib. Putna prezidând la 4 Septembrie 1927 întrunirea extraordinară a obștiei Năruja, a încuviințat modificarea și complectarea așezământului în acest sens, pronunțând cu acea ocazie o judecătoare și echitabilă hotărâre în materia aceasta, hotărâre care se va publica în curând și pe care juriștii noștri sunt în drept a o cerceta și aprecia.

raportul, fără ca să mai fie nevoie deci ca Curtea să specifice anume că sa citit și raportul făcut în cauză.

No. 3030. — Respins recursul făcut de Hermina Fuss în contra deciziunii cu No; 225 926 a Curții de Apel București S. IV în proces cu Ministerul Public.

S'au ascultat d-l avocat Radu Rosetti pentru recurentă și d-l Procuror general Al. Dem. Oprescu în concluziuni.

Curtea deliberând,

Asupra recursului introdus de Hermina Fuss, în contra deciziunii No. 225 din 1926 a Curții de apel București secția IV-a prin care i s'a respins ca nefondată opozițiunea făcută în contra deciziunii No. 225 din 1926 a aceleiași Curți și a rămas condamnată la trei luni închisoare corecțională, pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 322 și 323 proc. pen.

Văzând primul motiv de casare astfel formulat: „Violarea art. 322 cod. pen. întrucât inculpata a fost rău condamnată pentru delictul de abuz de încredere, de oarece nu mai exista prejudiciu încă dela primele cercetări”.

Având în vedere că, din deciziunea supusă recursului și actele dosarului, se constată că prin ordonanța definitivă No. 104 din 1920, a judecătorului de instrucție cabinetul IV, Tribunalul Ilfov, Hermina Fuss fiind trimisă judecării pentru delictul de abuz de încredere prevăzut și pedepsit de art. 322 și 323 cod. pen., Tribunalul Ilfov secția I-a c. c. a condamnat pe recurentă la trei luni închisoare corecțională, iar Curtea de apel prin decizia atacată cu recurs a menținut aceeași pedeapsă pentru faptul imputat.

Având în vedere că, pentru a da această soluție, instanța de fond constată că Hermina Fuss, casierică la Drogheria Mărculescu, primește propunerea unui vânzător din magazia Paul Beck, ca să rețină sumele încasate din borderourile carnetului personal al lui Paul Beck și că Hermina Fuss reținându-le seara le împărțea cu Paul Beck.

Că această operațiune a început la 16 Octombrie 1918, și a durat până în Decembrie 1919 când Beck deși îndepărtat din serviciu, Hermina Fuss continua și singură a sustrage din sumele încasate, dar a fost prinsă de patron ascunzând banii în pantof.

Că, prin aceste fapte, zice Curtea, recurenta a săvârșit delictul de abuz de încredere pentru că, având îndatorirea de a preda patronului sumele zilnic încasate, cu intențiune frauduloasă a sustras din aceste sume, însușindu-și-le.

Considerând că, în adevăr, prejudiciul sau posibilitatea de prejudiciu formează un element constitutiv al delictului de abuz de încredere, aceasta reeșind evident din termenii art. 323 cod. pen.; „spre paguba proprietarilor, posesorilor sau detentorilor”.

Având în vedere însă că faptul de a se fi achitat ulterior de infractor paguba cauzată nu poate face să înceteze delictul, din moment ce este constatată că prejudiciul a existat pentru partea lezată în momentul când s'a săvârșit faptul și deci s'a consumat infracțiunea, ceea ce nu s'a contestat în

speță, restituirea sumelor deturnate având loc posterior în timpul cercetărilor instrucției.

Că, deci, motivul de casare tras din faptul că prin repararea prejudiciului delictul de abuz de încredere a încetat de a mai exista, este neîntemeiat și că a fi înlăturat ca atare.

Asupra motivului 2 de casare:

„Violarea art. 204 și 205 din proc. penală, întrucât din deciziunea atacată cu recurs nu se constată citirea raportului prevăzut de sus arătatele texte“.

Având în vedere că, la dosar se constată a fi raportul făcut în cauză de domnul consilier C. Vioreanu.

Considerând că, raportul cerut de art. 204 proc. pen. este un act al dosarului și unul din primele acte ale acestuia

Având în vedere că, din deciziunea supusă recursului constatându-se că la ședința din 17 Decembrie 1926, când Curtea de apel s'a pronunțat, după ce s'a făcut apelul părților s'au citit actele și lucrările dosarului, din aceasta rezultă că a fost citit și raportul și prin urmare cerințele art. 204 proc. pen. sunt satisfăcute, așa că și acest al doilea motiv de casare fiind nefondat recursul urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, respinge.

JUDECĂTORIA RURALĂ NĂRUJA-PUTNA

Audiența dela 4 Septembrie 1927

Președinția D-lui Aurel V. Sava, judecător delegat

Obștia de moșneni Năruja; Intrunire extraordinară

OBȘTIE DE MOȘNENI. — MODIFICAREA ȘI COMPLECTAREA AȘEZĂMÂNTULUI CU DISPOZIȚIUNI REFERITOARE LA ÎNSCRIEREA URMAȘILOR MOȘNENILOR POTRIVIT OBICEIULUI STRĂMOȘESC. — ADMITERE. — ART. 31, 38 AL. PENULTIM, ȘI 39 AL. III COD. SILVIC. — ART. 5 COD. CIV. ȘI ART. 104 PR. CIV. — CEREREA OBȘTENILOR CA URMĂȘI SĂ FIE ÎNSCRIȘI PRIN GLASUL ADUNĂRII OBȘTIEI. — INADMIȘIBILITATE.

1) Dacă art. 38 aliniatul penultim din codul silvic oprește trecerea în așezământul obștilor a ori căror stipulațiuni care ar contrazice direct sau indirect dispozițiunile codului silvic, acest text pus la lumina art. 5 din codul civil potrivit căruia părțile pot deroga prin convențiuni particulare la legile cari nu interesează ordinea publică și bunele moravuri, aceasta fiind o regulă generală de drept comun, rezultă că prohibițiunea textului de mai sus al legii silvice nu se referă de cât tot la aceste principii de drept comun care ocrotesc ordinea publică și bunele moravuri.

Așa dar, normele potrivit cărora codevălmașii își repartizează de comun acord folosința bunului comun, sau în raporturile dintre ei, își recunosc drepturi de codevălmași, neinteresând cu nimic ordinea publică, se pot

stabili în principiu, prin derogare de la dreptul comun, cu atât mai mult că în ce privește obiceiul locului, el a fost recunoscut formal de codul silvic prin art. 31 atunci când s'a ocupat de organizarea obștiilor de moșneni.

2) În privința reglementării normelor de înscriere, nu se pot face de cât în cadrul dispozițiunilor codului silvic, art. 39 al. II, deoarece legile de organizare judecătorească și de procedură, sunt de ordine publică, pentru că organizarea și distribuirea justiției interesează direct buna funcționare a mecanismului social, așa că ele stau mai presus de autonomia voinței individuale.

Judecata,

Având în vedere cererea făcută de către Iconom N. I. Mihail și alți obșteni, prin petiția înreg. la No. 532 din 21 Ianuarie 1927, cerere însușită de către unanimitatea cetașilor prezenți, cari compun astăzi adunarea generală a obștiei com. Năruja.

Având în vedere că prin această cerere, se pretinde mai întâi a se modifica așezământul obștiei com. Năruja, introducându-se dispozițiunile dreptului obișnuelnic, respectat în Vrancea din vremuri imemorabile, în ce privește recunoașterea principiului că dreptul de folosință al obșteanului se dobândește, nu prin succesiune, ci prin faptul nașterii din colectivitatea organică a obștiei, cu corolarul firesc că dreptul de folosință dispăre odată cu titularul său, nefiind transmisibile succesorilor.

Având în vedere că potrivit art. 38 aliniatul penultim din codul silvic așezământul unei obștii poate cuprinde orice dispozițiuni prevăzute de codul silvic, judecătorul de ocol fiind obligat a opri să se treacă în așezământ stipulațiuni cari ar contrazice, fie direct, fie indirect dispozițiunile codului silvic.

Considerând că în interpretarea acestei prohibițiuni a codului silvic, art. 5 din codul civil potrivit căruia părțile pot deroga prin convențiuni particulare la legile cari nu interesează ordinea publică și bunele moravuri este regulă de drept comun, care trebuie luată în considerare.

La lumina acestui text trebuie să se admită că ceea ce a voit să oprească legiuitorul silvic, este numai derogarea dela aceste principii de drept comun, cari ocrotesc ordinea publică, și bunele moravuri. Asemenea principii sunt acelea, cari reglementează potrivit interesul public exploatarea forestieră sau care stabilesc principiile de drept și de procedură penală silvică, dar nici de cum interesele private patrimoniale ale cetașilor constituți în obștie, interese legate de numărul, mai mare sau mai mic, de cetași, recunoscuți ca atare, sau de dreptul de folosință, mai mare sau mai mic, care fie care obștean îl are în ceață.

Considerând că atât timp cât dreptul de proprietate al obștii, luată ca persoană morală, se conduce potrivit dreptului comun, normele potrivit

căroră codevăluăși își repartizează de comun acord folosința bunului comun și potrivit căroră, în raporturile dintre ei, își recunosc drepturile de codevălmaș, neinteresând întru nimic ordinea publică, se pot stabili în principiu, prin derogarea dela dreptul comun, abstracție făcând dacă normele deja existente, sunt norme obișnuelnice, sau norme, cari au făcut, prin convenție, legea părților.

Considerând însă că, obștia com. Năruja, ca aproape toate obștiile din Vrancea, s'a condus, înainte de promulgarea codului silvic, din timpuri inmemorabile potrivit obiceiului pământului.

Că prin derogare dela dreptul comun, codul silvic, atunci când s'a ocupat de organizarea obștiilor de moșneni, prin art. 31 a recunoscut formal obiceiul locului ca normă de determinare a dreptului în obștie.

Că, în consecință, de la constituirea obștiei de față, instanțele competente au trebuit și a ținut seamă de obiceiul locului, atunci când, la alcătuirea tabloului moșnenilor ce fac parte din obștie, a eliminat dreptul de moștenire pe stirpe, atunci când a fost să determine calitatea de obștean. Într'adevăr, copiii majori au fost trecuți pe tablou alături de părinții lor în viață. De asemenea faptul că moșnenii sunt trecuți cu drepturi întregi și egale, fie că sunt singuri sau nu la părinți, indică fără posibilitate de îndoială, că dreptul fie căruia nu a fost determinat potrivit codului civil, ci potrivit unui obicei adânc înrădăcinat, împotriva căruia nu se poate impune o legislație streină de suflul și mintea vrâncenilor.

Considerând că numai împotriva celor mai elementare principii de drept și de equitate, s'ar putea afirma că, dacă la constituire se poate ține seamă de obiceiul locului potrivit art. 31 cod. silv. mai târziu, în cursul existenței și funcționării legale a obștiei, în lipsă de text, să se determine calitatea de obștean și întinderea dreptului de folosință al cetașilor potrivit codului civil. Un asemenea sistem lipsit de consecvență și de eleganță juridică, ar pricinui fără îndoială un sentiment de neîncredere în statornicia principiilor de dreptate cari stau la baza vieții organice a obștiei.

Odată stabilită posibilitatea modificării așezământului în sensul introducerii în el a celor obiceiuri ale locului, cari din timpuri străvechi sunt respectate în Vrancea, urmează a se fixa în amănunt aceste dispozițiuni cutumiare, a le analiza și a degaja principiile generale pe baza căroră, în lipsă de izvoare precise, dar în armonie cu obiceiurile respectate de popor, să se reglementeze normala funcționare a obștiei com. Năruja. „Fie care se naște și moare cu dreptul său”. Din acest adagiu local necontestat se degajează următoarele:

1) Obștean devine cineva prin simplul fapt al nașterii sale din mijlocul cetei, indiferent dacă ascendenții săi trăiesc sau nu. Nașterea este generatoarea de drepturi, nu în raport cu părinții, ci în raport cu obștia din care și părinții fac parte. În mod firesc și organic, cel născut dintr'un obștean face parte implicit din obștie. 2) Dreptul obșteanului este un drept de folosință. El s'a sfârșit po-

trivit unor norme juridice abstracte, prin faptul morței sau plecării sale definitive din comună, ci în mod natural, în fapt, prin imposibilitatea materială în care se află obșteanul de a se mai folosi de pădure.

Conceput astfel, dreptul moare odată cu titularul, petru că dreptul este personal, strâns legat de persoana fizică a cetașului. Fie care se naște și moare cu dreptul lui, 3) Dreptul de obștean fiind strâns legat de posibilitatea materială fizică a obșteanului de a se folosi de el, urmează de aci că minorii sunt complect sau în parte incapabili nu numai juridicește, ci și în fapt de a exercita dreptul lor născut prin faptul nașterii. Fixarea vârstei de 21 ani ca dată a împlinirii capacității juridice, astfel cum s'a cerut de adunarea generală, îmbină în chip fericit, principiile dreptului civil cu acelea ale obiceiului pământului 4). Toți membrii obștiei având dreptul de a uza în limita puterilor fizice de bunul comun, sunt prin acest simplu fapt cu drepturi egale „cum bogatul și săracul, cum copilul și bătrânul”. La pășune și la lemne toți deavalma „fără opreală și fără măsură”. În asemenea condițiuni nu poate exista în fapt vre-o deosebire între obșteanul cu un singur drept și cel cu două drepturi. 5) Obștenii neavând din această pricină interes să cumpere drepturi dela ceilalți cetași, vânzarea acum câteva decenii, nu se putea concepe și de sigur nici nu a fost reglementată de obiceiul pământului. Ori cari ar fi soluțiunea care s'ar da astăzi acestei probleme noi, — problemă pe care adunarea generală de astăzi nu este convocată s'o soluționeze, — cert este că vânzarea pe care o face părintele, nu poate avea nici un efect în ce privește dreptul copiilor săi, cari potrivit principiilor arătate mai sus, făcând parte din comunitatea organică: obștia, au prin acest simplu fapt dreptul de a se folosi de averea comună.

Că, așa fiind, propunerea de modificare a așezământului, fiind în conformitate și cu obiceiul pământului și nefiind incompatibilă cu dispozițiunile codului silvic, urmează a fi admisă.

Având în vedere că în al doilea rând s'a propus de către obșteni un text cuprinzând procedura pe care trebuie s'o urmeze urmașul unui obștean trecut în obștie, pentru ca și el la rândul său să fie trecut pe tablou.

Considerând că, în principiu și în trăsături generale, legile de organizare judecătorească și de procedură, sunt legi de ordine publică, pentru că organizarea și distribuția justiției interesând direct buna funcționare a mecanismului social, stau mai presus de autonomia voinței individuale de și aceste legi au în vedere interesul particular al împriecinaților, scopul lor e însă, în primul loc de a asigura egalitatea înaintea justiției, de a garanta misiunea instituțiilor pe cari le creiază, de a asigura efectul actelor îndeplinite prin mijlocirea organelor legale și de a apăra, fie interesele terților, fie alte interese de ordin general.

Că de aceia reglementarea normelor procedurale potrivit căroră obștenii pot cere și obține trecerea lor pe tablou, nu se poate face de cât în cadrul dispozițiilor codului silvic.

Considerând că această legiuire prevede două

proceduri posibile pentru a se obține trecerea cui-va pe tablou și anume: 1) O procedură contencioasă, — art. 35 al. III, — pe care trebuie s'o urmeze înaintea Triounalului acei cari au fost omiși cu ocazia întocmirii tabelei, la constituire. Aci este vorba de a se recunoaște în mod contradictoriu cu obștia, dacă la constituirea obștiei, petiționarul sau autorii săi, făceau parte din ceată, — și 2) O procedură grațioasă, — art. 39 al. 3 c. silvic, — pe care cale se poate obține modificarea tabloului în conformitate cu schimbările ce ar surveni ulterior în drepturile recunoscute ale fie căruia din devălmași. Aci petiționarul nu cere stabilirea unui drept protivnic față cu obștia, ci se mărginește a face dovada că dela constituire calitatea de obștean a fost recunoscută autorilor săi, și că în calitate de urmaș îl moștenește în obștiile cari funcționează potrivit dreptului comun, sau face parte din obștie prin simplul fapt al nașterii sale în obștiile conduse de obiceiul pământului Vrancean.

Economia legeri silvice indică neîndoios, că obștia odată constituită, fără a se fi omis nici un obștean, ea urmează a funcționa în mod normal, fără ca noile generații de cetași să mai fie nevoite, pentru dobândirea drepturilor lor necontestate de nimeni din obștie să urzeze de procedura contencioasă, greoaie și costisitoare. În consecință, nefiind vorba de stabilirea unui drept protivnic, căci dreptul este deja recunoscut autorului aceuia, care face cererea, procedura de urmat nu poate fi alta de cât aceea indicată de dispozițiunile art. 104 din procedura civilă, combinată cu art. 39 al. III din codul silvic. A admite o altă soluție, înseamnă a atribui legiuitorului intenția de a desființa obștiile odată cu moartea primei generații de cetași. Obștia Năruja din 492 cetași câți au fost trecuți în tablou în anul 1911, nu mai numără astăzi decât 389 în viață.

Dintre cei ce s'a născut ulterior și au ajuns la majorat, numai 5 au recurs la calea contencioasă pentru recunoașterea drepturilor lor, restul de și îngăduși de întreaga obștie în folosința bunului comun, nu figurează în tablou, — astfel că din punct de vedere formal, ceata tinde să dispară. Un asemenea rezultat nu poate fi acela la care a tins legiuitorul silvic atunci când a impus judecătorului de ocol prin art. 39 al. III ca, din oficiu chiar să modifice tabloul în conformitate cu schimbările ce ar surveni ulterior în drepturile recunoscute ale fiecăruia din devălmași.

Că prin urmare, propunerea de modificare a așezământului, din acest punct de vedere, este în conformitate cu dispozițiunile art. 104 din procedura civilă și art. 39 al. III din codul silvic și în armonie cu economia generală a codului silvic, astfel că urmează a fi admisă.

Pentru aceste motive dispune:

Art. 3 și 3 bis din așezământul obștiei comunei Năruja se modifică astfel:

Aliniatul I se menține.

Aliniatul II (nou): „Descendenții în linie dreaptă și copiii adoptivi ai moștenitorilor, cari figurează în registru și pe tablou, sunt la rândul lor obșteni cu drepturi egale, potrivit obiceiului locului, exer-

citând acest drept, când ajung la vârsta de 21 ani, dacă locuiesc în comună.

Sunt obșteni, în aceleași condițiuni și urmează acelor obșteni, cari și-a vândut dreptul lor în obștie, sau ai acelora, cari, potrivit obiceiului pământului, nu-și mai pot exercita dreptul lor din cauză că sunt plecați din comună. În acest din urmă caz, urmașii trebuie să fi rămas ei în comună”.

Aliniatul III se menține.

Aliniatul IV se suprimă, înlocuindu-se cu:

„Pentru ca urmașul unui obștean trecut în registru, să fie admis și el pe tablou, va face o cerere judecătorei respective, potrivit art. 39 al. III din codul silvic și 104 din procedura civilă, cerând să se schimbe dreptul autorului lor decedat, pe numele lor, sau să se adauge și numele lor în dreptul numelui părintelui lor în viață.

Cei omiși și urmașii acelora cari au fost omiși de pe tabelă cu ocazia contituirii obștiei, se vor adresa însă Tribunalului, potrivit art. 35 al. III din codul silvic”.

Dreptul obșteanului se stinge odată cu moartea sa.

Președintele consiliului de administrație are îndatorirea de a comunica judecătorei cel mai târziu cu o lună înainte de adunarea generală, numele obștenilor cari au murit în cursul anului, pentru ca judecătorul de ocol să poată dispune, din oficiu, potrivit art. 39 al. III din codul silvic, în vederea ștergerii lor de pe tabelă”.

Semnat: Aurel V. Sava.

BIBLIOGRAFIE

A apărut noua lucrare a d-lui C. Hamangiu, consilier la Inalta Curte de Casație, în colaborare cu d-nii I. Rosetti Bălănescu, și Al. Băicoianu, doctori în drept din Paris.

TRATAT DE DREPT CIVIL ROMÂN Volumul I

Cuprinzând: Fundamentul și isvoarele Dreptului. — Teoria actelor juridice. — Persoanele. — Familia. — Domiciliul. — Absența. — Starea civilă. — Căsătoria. — Divorțul. — Filiațiunea. — Adopțiunea. — Incapabili. — Puterea părintească. — Interdicția. — Persoane juridice. — Bunuri. — Teoria posesiunei.

Lucrarea va cuprinde 3 volume. — Prețul volumului lei 600.

A apărut:

„TEORIA PIPRII”, Ediția V, de Demetru Negulescu, membru la Curtea permanentă de Justiție internațională, delegat al României la Societatea Națiunilor, profesor la Facultatea de Drept din București, membru asociat la Institutul de drept internațional.

Cu colaborarea în privința jurisprudenței a d-lui George Popescu, judecător la trib. Ilfov, profesor suplinitor la Facultatea de Drept din București.

„Tipografiile Române-Unite”, S. A. — Lei 250.